

Ankestyrelsens undersøgelse af

Bisidderordningen for børn og unge

Juli 2009

Ankestyrelsen

Ankestyrelsen

Titel Undersøgelse af bisidderordningen for børn og unge
Udgiver Ankestyrelsen, maj 2009
ISBN nr 978-87-7811-090-9
Opsætning Ankestyrelsen
Bestilling Ankestyrelsen
Amaliegade 25, Postboks 9080, 1022 København K
Telefon 33 41 12 00, Telefax 33 41 14 00, E-post ast@ast.dk
Hjemmeside www.ast.dk

Indhold

Side	Kapitel
4	Forord
5	1 Sammenfatning
8	2 Erfaringer med brug af bisiddere til børn og unge
Side	Bilag
23	1 Lovgrundlag mv.
29	2 Foreløbig evaluering af bisidderkorps i Børns Vilkår
37	3 Metode
40	4 Spørgeskema
47	5 Interviewguide

Forord

Den 1. juli 2007 blev § 48a om børn og unges ret til en bisidder tilføjet i servicelovens kapitel 11. Denne tilføjelse kom til på baggrund af betænkning nr. 1463 fra 2005 om retssikkerhed i anbringelsessager. § 48a sikrer børn og unges ret til at lade sig bistå af andre på ethvert tidspunkt under sagens behandling.

Indenrigs- og Socialministeriet har bedt Ankestyrelsen om at gennemføre en undersøgelse af kommunernes vejledning og anvendelse af bisiddere i sager om børn og unge. Undersøgelsen skal afdække i hvilket omfang bisidderordningen bliver anvendt i kommunerne og i hvilket omfang, der vejledes om ordningen. Endelig skal undersøgelsen afdække, om der er barrierer i forhold til ordningen.

Undersøgelsen er gennemført som en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse suppleret med fire interviews. De overordnede emner som behandles i undersøgelsen er:

- Kommunernes retningslinjer og vejledning vedrørende bisidderordningen
- Kommunernes anvendelse af og erfaring med bisidderordningen
- Kommunernes vurdering af bisidderordningen

Ankestyrelsen takker kommunerne for deres deltagelse i undersøgelsen.

Børns Vilkår har bidraget med en foreløbig evaluering af deres bisidderkorps. Bisidderkorpset blev oprettet i oktober 2008 med midler fra satspuljen. Evalueringen fremgår af *bilag 2*.

Undersøgelsen giver alene kommunernes og Børns Vilkårs perspektiv på brugen af bisiddere i børn og unge sager. Der er ikke inddraget vurderingen fra børn og unge, som har anvendt bisiddere. For at fuldende billedet omkring ordningens succes kan det overvejes at gennemføre fokusinterview med børn og unge, som har anvendt bisiddere.

1 Sammenfatning

Indenrigs- og Socialministeriet har bedt Ankestyrelsen om at gennemføre en undersøgelse af kommunernes vejledning og anvendelse af bisiddere i sager om børn og unge (Lov om social service, § 48a). Undersøgelsen afdækker i hvilket omfang bisidderordningen bliver anvendt i kommunerne samt i hvilket omfang, der vejledes om retten bisidder. Endelig afdækker undersøgelsen kommunernes vurdering af ordningen.

73 kommuner svarende til 75 procent af kommunerne har besvaret undersøgelsens spørgeskema. Resultaterne understøttes af interviews fra fire kommuner. Herved er der skabt indblik i og forståelse af kommunernes anvendelse og erfaring med bisidderordningen.

Udsatte børn og unge har ofte en tryghedsperson med

Børn og unge medbringer i næsten alle sager en tryghedsperson, når der finder møder og samtaler sted med kommunens sagsbehandler. Mange kommuner opfatter dog ikke sådanne tryghedspersoner som egentlige bisiddere. Nogle kommuner opfatter en bisidder efter § 48a som en mere formaliseret bisidder.

Mange kommuner oplyser, at barnet er i fokus og understreger, at formålet med møderne/samtalerne i børne- og ungesagerne er at få barnets holdning og synspunkter frem og at skabe trygge rammer for, at det er muligt. Brugen af bisiddere er et blandt flere redskaber til at opnå denne tryghed. Det er meget forskelligt, hvornår og i hvilke omgivelser et barn føler sig tryk og vejledning sker derfor på baggrund af en konkret vurdering i de enkelte sager.

Behov for præcisering af bisidderens rolle og kompetencer

Det overordnede indtryk af kommunernes besvarelser og de gennemførte interviews indikerer, at der ikke er en entydig forståelse af bisidderens rolle og kompetencer.

Flere kommuner nævner, at ordet bisidder ikke er et velkendt ord for børn og unge og typisk heller ikke for deres forældre. Der anvendes derfor ofte andre betegnelser som tryghedsperson, støtteperson o.a.

Der synes at være behov for at få uddybet og konkretiseret rammerne for de personer, der deltager. Der synes at være behov for en bevidsthedsgørelse i kommunerne omkring brugen af bisiddere. Det skal imidlertid understreges, at i mange sager er sagsbehandlingen og

dialogen med barnet/den unge og/eller forældrene problemfri. Der er således ikke noget behov for at formalisere brugen af bisiddere.

Der kan imidlertid være et behov for, at der bliver udarbejdet materiale, som kan understøtte sagsbehandlerne i forhold til inddragelse af bisiddere i børn og unge sager. Kommunerne mangler klarhed over, hvilke hensyn der i alle tilfælde skal tages, når der er tale om bisiddere – professionelle eller ej. Der kan være situationer, hvor det kan være svært at skelne mellem bisiddere som ”rene” tryghedspersoner i forhold til personer, der også udfylder rollen som for eksempel plejeforældre, pædagoger og lærer.

Ikke væsentlig ledelsesmæssig fokus på bisidderordningen

De fleste kommuner er opmærksomme på rettigheden efter § 48a, men det er blot en del af sagsbehandlingen og har ikke været genstand for drøftelser på ledelsesniveau. Hertil er detaljeringsgraden af retsforskriften for stor. § 48a opfattes generelt som et lille hjørne i en omfattende og detaljeret lovgivning.

Alle kommuner er imidlertid enige om, at retten til bisidder er en god retssikkerhedsgaranti for barnet/den unge.

For mange kommuner har selve det, at denne undersøgelse er sat i gang, skabt et fokus i kommunen på § 48a. Det har haft en effekt, at der er udtrykt ønske om at vurdere ordningen.

Kommunernes vejledning om retten til bisidder afhænger af sagens karakter

Det er meget forskelligt i de enkelte kommuner, hvornår der vejledes om retten til bisidder. Det er i høj grad de kommunale sagsbehandlere, som vurderer, hvornår der er behov for at vejlede om retten til bisidder og hvornår der er behov for, at der deltager en bisidder.

De fleste kommuner oplyser, at de typisk vejleder i forbindelse med børnesamtalen. Mange kommuner vejleder også, når der skal udarbejdes en § 50 undersøgelse. Mange kommuner vurderer, at det helt kommer an på den konkrete situation (hvor store og hvilke konflikter der er tale om), barnets alder og/eller modenhed samt barnets/den unges ”udsathed”.

Professionelle bisiddere

Få kommuner har anvendt bisidder fra et egentligt professionelt bisidderkorps. Foreløbig evaluering fra Børns Vilkår viser, at 31 børn i perioden oktober 2008 til marts 2009 har benyttet sig af en professionel bisidder fra korpset. Det vurderes at være meget udsatte unge, hvor alt andet er gået i hårknude, som benytter sig af ordningen. Der er således særlige problemstillinger knyttet til de sager.

Kommuner, som har anvendt et professionel bisidderkorps peger på, at det stiller krav til arbejdstilrettelæggelsen at anvende en mere professionel udpeget bisidder.

Bisiddere fra professionelt bisidderkorps er ud fra ordets betydning ”professionelle”. Da få kommuner har stiftet bekendtskab med et professionelt bisidderkorps, er der en forskellig opfattelse af, hvornår de vurderer en bisidder som ”professionel”.

Nogle kommune opfatter en professionel bisidder som én, der kender de muligheder, som ligger inden for lovgivningens rammer.

Andre kommuner opfatter personer med særlig underretningspligt som værende professionelle bisidder, mod eksempelvis familiemedlemmer eller venner, som oftest betragtes som tryghedspersoner.

I lighed med at der kan overvejes retningslinjer for bisidderens rolle, kan det overvejes om der er behov for at få præciseret professionelle bisiddere versus andre bisiddere.

Der gøres rede for undersøgelsens resultater i kapitel 2. I bilag 1 bliver lovgrundlaget og intentionerne bag loven beskrevet. Bilag 2 indeholder en foreløbig evaluering fra Børns Vilkår om deres landsdækkende bisidderkorps. Bilag 3 gennemgår det metodiske grundlag for undersøgelsen. Bilag 4 og 5 indeholder måleskema og interviewguide, som er anvendt i forbindelse med henholdsvis den kvantitative og kvalitative del.

2 Erfaringer med brug af bisiddere til børn og unge

2.1 Indledning

Formålet med denne undersøgelse er blandt andet at afdække, hvordan kommunerne vejleder om børn og unges ret til at medbringe en bisidder i sager om særlig støtte til udsatte børn og unge, og hvordan bisiddere i øvrigt anvendes ved børn og unge sager.

Ankestyrelsen gennemførte i 2008 en praksisundersøgelse om ophør af anbringelse ved det 18. år¹. Denne undersøgelse viser, at det i 20 procent af 139 undersøgte sager var dokumenteret, at kommunen havde vejledt den unge om muligheden for at anvende en bisidder. Undersøgelsen viser endvidere, at de unge medbragte en bisidder i godt halvdelen af de undersøgte sager.

Der er i øvrigt sparsom viden om bisidderordningen og Ankestyrelsen har ikke fundet andre undersøgelser, som afdækker anvendelsen af bisiddere til børn og unge.

Børns Vilkår fik i 2008 satspuljemidler til blandt andet at oprette et landsdækkende bisidderkorps. Børns Vilkår har i forbindelse med denne undersøgelse bidraget med en foreløbig evaluering af bisidderkorpset, *jf. bilag 2*.

Dette kapitel gennemgår resultaterne fra den landsdækkende spørgeskemaundersøgelse². 73 kommuner, svarende til 77 procent, har besvaret spørgeskemaet om bisidderordningen. Resultaterne vil blive understøttet af bemærkninger, som kommunerne har afgivet sammen med besvarelsen af skemaet.

¹ *Ophør af anbringelse ved det 18. år*, Ankestyrelsen marts 2009

² En beskrivelse af metoden findes i bilag 3, mens spørgeskema og interviewguide kan findes i bilag 4 og 5

Fire større kommuner er interviewet med henblik på uddybende kommentarer til vejledning om og brug af bisiddere. Det har været et særskilt formål med interviewene at få afdækket ledelsesniveauets kendskab og fokus på bisiddere til børn og unge. Udtalelser fra de fire interviews er integreret i de landsdækkende resultater.

Der vil i kapitlet først være en kort beskrivelse af bisidderordningen. Resultaterne er herefter struktureret efter følgende emner:

- Kommunernes retningslinjer til sagsbehandlerne om børn og unges ret til bisidder
- Sagsbehandlernes vejledning til børn og unge om retten til at medbringe bisidder
- Anvendelse af professionelle bisiddere
- Børn og unges brug af bisiddere
- Kommunernes vurdering af bisidderordningen

2.2 Kort om bisidderordningen

Den 1. juli 2007 fik udsatte børn og unge en ret til at medbringe en bisidder til blandt andet møder med kommunen. Retten blev indført med vedtagelsen af § 48 a i lovforslag nr. L 135 om ændring af lov om social service. Bestemmelsen er:

§ 48 a. Et barn eller en ung, hvis sag behandles efter dette kapitel³, har på ethvert tidspunkt af sagens behandling ret til at lade sig bistå af andre.

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis myndigheden træffer afgørelse om, at barnets eller den unges interesse i at kunne lade sig bistå bør vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, eller hvor andet er fastsat ved lov. Myndigheden kan endvidere træffe afgørelse om at tilsidesætte barnets eller den unges valg af bisidder, hvis der er bestemte grunde til at antage, at bisidderen vil varetage andre interesser end barnets eller den unges.

Stk. 3. Myndigheden kan træffe afgørelse om at udelukke en bisidder helt eller delvis fra et møde, hvis det skønnes af betydning for at få barnets eller den unges uforbeholdne mening belyst.

Stk. 4. En bisidder for et barn eller en ung skal være fyldt 15 år og er omfattet af straffelovens § 152 om tavshedspligt

Det fremgår af lovbemærkningerne, at forslaget er fremsat på baggrund af anbefalinger om bisidder til børn og unge i betænkning nr. 1463 fra 2005 om retssikkerhed i anbringelsessager. Betænkningen redegør blandt andet for en tvivl om, hvorvidt børn og unge har ret til en bisidder i sager om særlig støtte. Formålet med bestemmelsen er derfor at tydeliggøre og fastslå, at udsatte børn og unge har en ret til en bisidder, der er uafhængig af forældrenes ret til en partsrepræsentant i medfør af forvaltningslovens § 8, stk. 1.

³ Kapitel 11 om særlig støtte til børn og unge

Alle børn og unge, som har en sag, der behandles efter kapitel 11 i serviceloven om særlig støtte til børn og unge, har ret til en bisidder. Barnet eller den unge har ret til selv at vælge en bisidder. Retten gælder både i sager om anbringelser og i sager om såkaldte forebyggende foranstaltninger. Barnet eller den unge har ret til en bisidder fra den første henvendelse i sagen og indtil den er afsluttet.

Retten gælder uanset barnet eller den unges alder og kræver ikke samtykke fra forældremyndighedsindehaveren. Det er ikke en foranstaltning i forhold til barnet eller den unge. Det er alene en ret, som barnet eller den unge kan gøre brug af efter egen lyst og behov.

Flere detaljer omkring lovgivningen og intentionerne bag bestemmelsen fremgår af *bilag 1*.

2.3 Kommunernes retningslinjer til sagsbehandlere om børn og unges ret til bisidder

Der er i undersøgelsen spurgt til om kommunerne har overordnede retningslinjer, standarder for sagsbehandlingen eller interne retningslinjer for vejledning og brug af bisiddere til børn og unge.

Kommunernes sammenhængende børnepolitik

Kommunernes sammenhængende børnepolitikker skal bidrage til opfyldelse af mere overordnede målsætninger om blandt andet børns retssikkerhed og inddragelse i forbindelse med sagsbehandlingen. Det er således ikke overraskende, at det er få kommuner, der i deres sammenhængende børnepolitik har en beskrivelse af, hvordan bisiddere skal inddrages i børn og unge sager.

6 kommuner, svarende til 8 procent oplyser, at børn og unges ret til bisidder er formuleret i den sammenhængende børnepolitik, mens 90 procent oplyser, at børnepolitikken ikke indeholder en sådan beskrivelse, *jf. tabel 2.1*.

Tabel 2.1 Indeholder kommunens sammenhængende børnepolitik en beskrivelse af, hvordan bisiddere inddrages i børn og ungesager?

	Antal	Procent
Ja	6	8
Nej	66	90
Ikke besvaret	1	2
I alt	73	100

Flere kommuner bemærker, at § 48a først trådte i kraft efter børnepolitikken blev vedtaget. Kommunernes pligt til at udarbejde en sammenhængende børnepolitik trådte i kraft 1. januar 2007, mens børn og unges ret til bisiddere først trådte i kraft 1. juli 2007. Det har imidlertid hele tiden været muligt for børn og unge at medbringe bisiddere. Det var tidligere tvivlsomt, hvorvidt det var en egentlig rettighed. Den tvivl har § 48a udryddet.

Flere kommuner tilkendegiver, at de overvejer at indføje en beskrivelse af muligheden for bisidder, når børnepolitikken skal revideres. Herudover lægger mange kommuner vægt på, at inddragelse af barnet i hele sagens forløb er en stor del af børnepolitikken, hvorfor en egentlig beskrivelse af muligheden for bisidder ikke er indeholdt i politikken.

Standarder for sagsbehandlingen

Fra 1. januar 2007 har det været lovpligtigt for kommunerne at have standarder for sagsbehandlingen inden for 5 temaer⁴ – herunder inddragelse af forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge. 11 kommuner oplyser, at kommunens standarder indeholder retningslinjer for vejledning af børn og unges ret til bisidder, mens det ikke er tilfældet i 60 kommuner, svarende til 82 procent, *jf. tabel 2.2*.

Tablet 2.2 Indeholder kommunens standarder for sagsbehandling retningslinjer for vejledning af børn og unges ret til at anvende bisidder?

	Antal	Procent
Ja	11	15
Nej	60	82
Ikke besvaret	2	3
I alt	73	100

I bemærkningsfelterne har kommunerne noteret, at standarderne for sagsbehandling blev vedtaget førend § 48a, hvorfor dette aspekt ikke som sådan er indarbejdet i standarderne. Dog har flere noteret, at retten til at medtage en bisidder er en del af den generelle sagsbehandling, og at der generelt er stor fokus på inddragelse af barnet/den unge i sager om udsatte børn.

Andre interne retningslinjer

20 kommuner har udarbejdet andre interne retningslinjer/procedurer for at vejlede børn og unge om, at de har ret til en bisidder. 52 kommuner har ikke andre retningslinjer, *jf. tabel 2.3*.

⁴ Bekendtgørelse om standarder for sagsbehandlingen i sager om særlig støtte til udsatte børn og unge, Bekendtgørelse nr. 614 af 15. juni 2006

Tablet 2.3 Har kommunen andre retningslinjer/procedurer for at vejlede børn og unge om, at de har ret en bisidder?

	Antal	Procent
Ja	20	27
Nej	52	71
Ikke besvaret	1	2
I alt	73	100

Om andre retningslinjer noterer flere kommuner, at de har interne sagsprocedurer, hvor det er nævnt, at

- der vejledes efter behov
- der vejledes når der skal afholdes børnesamtale
- der vejledes når barnet/ den unge bliver orienteret om lovgivningen.

Flere kommuner noterer, at de har procedurer for vejledning, dog ikke nedskrevet, men som en del af sagsbehandlingen. Mange nævner, at de har tjeklister/huskelister, da der er mange krav til sagsbehandlingen i børn og ungesager.

En kommune bemærker om deres interne procedurer:

"Der stilles krav om, at det af journalen altid fremgår, at barnet, den unge og forældrene er orienteret om: 1. Retten til bisidder 2. Notatpligt 3. Retten til aktindsigt 4. Regler om partshøring. Det er således indarbejdet som fast administrativ praksis, som alle rådgivere skal følge og dokumentere i sagen".

2.3.1 Kendskab og fokus på bisidderordningen på ledelsesniveau

Det har været ønsket fra Indenrigs- og socialministeriet at afdække, i hvilket omfang ledelsesniveauet har kendskab og fokus på bisidderordningen.

Det er blandt andet sket gennem kvalitative interviews med ledere for børn og ungeområdet i fire kommuner. Interviewene viser, at kendskabet til sagsbehandlernes konkrete vejledning og brug af bisiddere ikke er udbredt på ledelsesniveau. Det understøttes af de kvantitative resultater, hvor standarderne for sagsbehandlingen i 82 procent af kommunerne ikke indeholder retningslinjer og få kommuner nævner ordningen i deres overordnede politikker.

Der er ifølge de interviewede kommuner tale om et lille hjørne af en omfattende og detaljeret lovgivning. Der er tillid til, at sagsbehandlerne i deres arbejde løfter denne opgave.

En kommune nævner, at kommunesammenlægning har taget mange ressourcer i den periode, hvor § 48a blev tilføjet. Flere kommuner peger på, at detaljeringsgraden for § 48a er for højt til, at det er drøftet på ledelsesniveau. Flere af interviewkommunerne udtaler, at denne undersøgelse har givet anledning til at overveje, om kommunen har nok fokus på børn og unges ret til bisidder.

Det er forskelligt, hvordan ny lovgivning bliver opfanget i kommunerne, men alle interviewkommuner nævner, at der er etableret procedurer herfor, og at det hurtigt opfanges. Én kommune nævner, at de i tilfælde af ny lovgivning er de første i ledelsesgruppen, som bliver informeret. Ny lovgivning bliver hurtigt implementeret og indskrevet i standarderne.

Én leder svarer, at ledelsen, også inden de blev inddraget i undersøgelsen, havde kendskab til lovens bestemmelse – at de er bevidste om børn og unges ret til bisidder efter § 48a og anvender den. En anden kommune nævner, at vejledning om ret til bisidder blev skrevet ind i sagsbehandlingsvejledning allerede med anbringelsesreformen, som trådte i kraft 1. januar 2006, og at tilføjelsen af § 48a 1. juli 2007 ikke har givet anledning til nye procedurer.

2.4 Sagsbehandlerens vejledning om bisidder til børn og unge

Kommunen har en generel pligt til at rådgive borgerne om deres rettigheder, og der er derfor ikke med tilføjelsen af § 48 a indført en selvstændig pligt for kommunen til at oplyse om retten til en bisidder.

Kommunen kan støtte et barn eller en ung i at finde en bisidder. Sagsbehandleren kan for eksempel tale med barnet eller den unge om den støtte, som en bisidder kan give, eller kan aktivt hjælpe med at finde den rette bisidder og kontakte vedkommende.

Sagsbehandlerne vejleder oftest børn og unge om deres ret til at medbringe en bisidder ved udarbejdelse af § 50 undersøgelsen, når der er tale om tvangsmæssige foranstaltninger og ved frivillige anbringelser uden for hjemmet. 49 kommuner, svarende til 67 procent, svarer således, at de vejleder om retten til bisidder, når der gennemføres en § 50 undersøgelse, mens det ved tvangsmæssige foranstaltninger og frivillige anbringelser er godt halvdelen af kommunerne, der vejleder, *jf. tabel 2.4*.

Table 2.4 I hvilke tilfælde vejleder sagsbehandlere om børn og unges ret til at medbringe en bisidder?

	Antal	Procent
Ved § 50 undersøgelsen	49	67
Ved tvangsmæssige foranstaltninger	41	56
Ved frivillig anbringelse, § 52, stk. 8	38	52
Ved opfølgning af handleplan og indsats, § 70	26	36
Ved udpegning af fast kontaktperson for barnet/den unge, § 52, stk. 7	22	30
Ved udpegning af personlig rådgiver for barnet/den unge, § 52, stk. 6	19	26
Ved aflastningsordning, § 52, stk. 5	16	22
Andre tilfælde	21	29

Procenten summer ikke til 100, da der har været mulighed for flere markeringer. Kommunerne har i gennemsnit angivet 3,2 tilfælde, hvor der vejledes om børn og unges ret til at medbringe en bisidder

I 1 ud af 5 kommuner vejledes der, når barnet/den unge tilbydes en aflastningsordning eller under aflastningsforløbet.

Kommunerne noterer, at der også vejledes i mange andre tilfælde, som for eksempel når der skal gennemføres børnesamtale. Desuden noterer kommunerne, at det er normalt, at børnene/de unge medbringer en person de føler sig trygge ved, uden der er en større formalitet med vejledningen omkring dette. De bemærker samtidig, at det ikke nødvendigvis er foranstaltningstypen, der er afgørende for vejledningen, men i højere grad en vurdering af barnets behov.

En interviewkommune nævner som eksempel, at der oftere bliver vejledt om muligheden for at tage en bisidder med, hvis socialrådgiveren ikke har kunnet etablere en god dialog med en ung. Så vil sagsbehandleren ofte opfordre til, at den unge kan tage en med, hvis de synes, at det er svært alene.

3 kommuner oplyser i deres besvarelse, at de ikke har været tilstrækkelig opmærksomme på retskravet og dokumentationen i § 48a, og flere peger på, at de kan blive bedre til at vejlede om retten til bisidder.

Tidspunktet for vejledningen sker oftest ved første henvendelse, *jf. tabel 2.5.*

Tablet 2.5 På hvilket tidspunkt i sagsbehandlingen sker vejledningen typisk?

	Antal	Pct.
Ved første henvendelse	40	55
Inden hvert møde	6	8
Andet	21	29
Ikke besvaret	6	8
I alt	73	100

Kommunerne noterer, at det ikke er entydigt, hvornår i sagsforløbet vejledningen sker, da det i mange tilfælde er sagens karakter og dermed sagsbehandlerens vurdering af, hvornår i sagen der vejledes om retten til bisidder.

2.5 Anvendelse af bisiddere ved møder og samtaler

Det overordnede indtryk af kommunernes besvarelser og de gennemførte interviews indikerer, at der ikke er en entydig forståelse af bisidderens rolle og kompetencer.

Flere af interviewkommunerne pointerer, at ordet bisidder ikke er et velkendt ord for børn og unge og typisk heller ikke for deres forældre. Der anvendes derfor ofte andre betegnelser som trykkesperson, støtteperson o.a.

På spørgsmålet om, hvad der opfattes som en bisidder, svarer en kommune:

”En der skal støtte barnet i at få sagt de ting, der er brug for at blive sagt. Som kan hjælpe barnet til at få belyst, hvordan verden ser ud – det, der er problemet. Det er en del af beslutningsgrundlaget at få barnets holdning. Det er rigtig vigtigt, at få belyst barnets oplevelser og hvad der foregår.”

Flere kommuner nævner, at bisidderspørgsmålet ofte formuleres som et spørgsmål til barnet/den unge, om de har lyst at have en med, som de føler sig trygge ved, eller som de har tillid til. Kommunerne understreger, at formålet med samtalerne med børn og unge er at skabe en dialog og en forståelse omkring barnets/den unges situation og de ting, der skal ske.

Boks 1 Om bisidderens rolle**Bisidderens rolle**

I pjece om sagsbehandling i kommunerne med titlen "Sådan forløber din sag – om de regler der gælder, når kommunen behandler sociale sager" senest udsendt af Indenrigs- og Socialministeriet i april 2009, er om bisidderen er anført:

"Du må gerne tage en anden med til møderne hos kommunen. Det kan være en ven, et familiemedlem eller en anden, som du gerne vil have med. Dette kaldes en bisidder. Den, du tager med, må ikke føre samtalen med sagsbehandleren, men vedkommende kan være til stede og støtte dig. Vedkommende må ikke på egen hånd skrive breve til kommunen i din sag, men kan hjælpe dig med at formulere brevene. Ofte vil der være organisationer og foreninger, som kan hjælpe dig med at finde en bisidder."

Bisidderens job er at støtte barnet eller den unge i forbindelse med møder i forvaltningen, det vil sige at være til stede. Ved bisidder forstås alene en personlig støtte for barnet eller den unge, der under sagen kan give barnet eller den unge råd og vejledning eller blot ved sin tilstedeværelse indgyde barnet eller den unge tryghed. Det vil sige, at bisidderens beføjelser alene er at være til stede. Det er den personlige kontakt, der er vigtig og ikke eventuel juridisk rådgivning.

Bortset fra kravet om at bisidderen skal være over 15 år, er der ikke nogen begrænsninger på, hvem barnet må tage med som bisidder. Forældremyndighedsindehavere vil næsten altid kunne deltage i møder med forvaltningen, idet de er partsrepræsentant for såvel sig selv som barnet/den unge. § 48a er en særskilt ret for barnet til at have en anden end forældremyndighedsindehaveren med, såfremt det er ønsket.

Informationer til bisidderen

Informationer til bisidderen skal foregå gennem barnet eller den unge, da det fortsat er vigtigt, at det er barnets eller den unges selvstændige ret til at blive hørt, der kommer i centrum.

Hvis bisidderen modtager mere information end barnet eller den unge, vil der være en risiko for, at bisidderen overtager sagen på bekostning af barnets eller den unges interesse. Beføjelserne for bisidderen skal således alene bestå i at være til stede under møderne og ikke til at kommunikere med forvaltningen uden om barnet eller den unge selv.

Det er op til barnet eller den unge selv, hvor meget bisidderen i øvrigt skal informeres om sagen.

Barnet eller den unge kan dog aftale med kommunen, at de skal udsende mødeindkaldelser med videre til bisidderen, men der er ikke indført en pligt hertil, da det er vigtigt, at det hele tiden er barnet eller den unge selv, der har styringen.

Uklarhed omkring bisidderens rolle kan være med til, at det kan være svært at skelne, hvornår forældre deltager som bisidder, partsrepræsentant, part eller udfylder alle 3 roller på forskellige tidspunkter i et sagsforløb eller under et møde.⁵

Tilsvarende problemstillinger kan opstå, når det er en myndighedsperson som for eksempel plejeforældre, lærer, pædagog o.a., der varetager bisidderfunktionen. Det er ikke undersøgt, om den risiko for sammenblanding af roller opleves som problematisk af barnet/den unge.

En kommune oplyser: *"For børn mellem 0 og 11 år er der næsten altid en anden voksen til stede, som barnet er tryk ved. Det betyder dog ikke, at der er udpeget en egentlig bisidder"*

Kommunerne vurderer, at børn og unge i 58 procent af sager, som vedrører tvangsmæssige foranstaltninger, medbringer en bisidder. Ved udarbejdelse af § 50 undersøgelse og når der er tale om frivillige foranstaltninger er det ca. hver anden gang, at barnet/den unge medbringer en bisidder, *jf tabel 2.6.*

Tabel 2.6 | hvilke tilfælde medbringer børn og unge typisk en bisidder?

	Antal	Procent
Ved tvangsmæssige foranstaltninger	42	58
Ved § 50 undersøgelsen	37	51
Ved frivillig anbringelse, § 52, stk. 8	36	49
Ved opfølgning af handleplan og indsats, § 70	27	37
Ved udpegning af fast kontaktperson for barnet/den unge, § 52, stk. 7	18	25
Ved udpegning af personlig rådgiver for barnet/den unge, § 52, stk. 6	13	18
Ved aflastningsordning, § 52, stk. 5	6	8
Andre tilfælde	15	21

Procenten summer ikke til 100, da der har været mulighed for flere markeringer. Kommunerne har i gennemsnit angivet 2,7 tilfælde, hvor barnet/ den unge medbringer en bisidder.

Som det fremgik af tabel 2.4, er det også i de tilfælde, at børn og unge oftest vejledes om retten til at medbringe en bisidder.

Kommunerne noterer, at børnene/de unge også medbringer en bisidder i andre tilfælde, herunder børnesamtalen. Som når kommunerne vejleder om retten til at medbringe en bisidder, er det heller ikke her nødvendigvis foranstaltningstypen, der er bestemmende for, hvornår barnet/ den unge medbringer en bisidder.

⁵ Ankestyrelsen bad kommunerne om – efter udsendelse af spørgeskemaet – ikke at opfatte forældre som bisiddere. Mange besvarelser er imidlertid præget af, at forældre er opfattet som bisiddere.

2.6 Bisiddere for børn og unge

Som nævnt i boks 1 er der ikke ud over alderskravet nogen begrænsninger på, hvem barnet/den unge kan medbringe som bisidder. Selvom retskravet om bisidder er tiltænkt andre end forældremyndighedsindehaveren (fordi forældre i mange tilfælde altid vil være til stede), kan forældrene i mange situationer være de rette til at skabe de trygge rammer for barnet/den unge.

Der er forskel på, hvem der medbringes som bisidder, når der er tale om henholdsvis frivillige og tvangsmæssige foranstaltninger. Forældre medtages oftere ved frivillige foranstaltninger end ved tvangsmæssige foranstaltninger, *jf. tabel 2.7*.

Tabel 2.7 Hvem medtager børnene/de unge hyppigst som bisidder ved frivillige foranstaltninger?

	Antal	Procent
Forældre	38	52
Plejeforælder/ansat på anbringelsesstedet	27	37
Andre	24	33
Ven	23	32
Anden familie	11	15
Søskende	8	11
Advokat	4	5
Ikke besvaret	3	4

Note: Procenterne summer ikke til 100, da det har været muligt at markere flere kategorier

En stor andel medtager "andre" ved frivillige foranstaltninger. Ud fra kommunernes bemærkninger indbefatter kategorien "andre" primært lærere og pædagoger. Billedet ser anderledes ud, når det er tale om tvangsmæssige foranstaltninger. Her er plejeforældre og ansatte fra anbringelsesstedet, advokaten og andre oftest de, der medbringes, *jf. tabel 2.8*.

Tabel 2.8 Hvem medtager børnene/de unge hyppigst som bisidder ved tvangsmæssige foranstaltninger?

	Antal	Procent
Plejeforælder/ansat på anbringelsesstedet	33	45
Advokat	25	34
Forældre	19	26
Andre	14	19
Anden familie	6	8
Søskende	4	5
Ven	4	5
Ikke besvaret	7	10

Note: Procenterne summer ikke til 100, da det har været muligt at markere flere kategorier

I begge situationer medbringer børn og unge hyppigst personer, som har en faglig andel i sagen. Hvorimod de mere sjældent medbringer søskende, ven eller anden familie.

Afslag på bisidder

Kommunerne gør sig ikke klart, at de egentlig træffer en afgørelse om afslag til bisidder, hvis der i en given situation bliver sagt nej til, at en bisidder kan deltage. Det er dog yderst sjældent at der gives afslag.

Interviewkommunerne er spurgt, hvorvidt de har benyttet muligheden i § 48a, stk. 2 og 3 til at give afslag på deltagelse af bisidder i en børne- og unge sag. To kommuner har sagt nej til en bisidder (bisidderen var påvirket af alkohol), men har ikke opfattet det som et egentlig afslag efter § 48 a, stk. 2 og/eller 3.

En rundspørge hos de sociale nævn bekræfter dette, idet ingen af nævnene har behandlet klagesager over afslag på bisidder i børn og ungesager.

2.7 Professionelt bisidderkorps versus professionelle bisiddere

Professionelt bisidderkorps

Kommunerne er blevet spurgt om deres erfaringer med professionelle bisidderkorps. På nuværende tidspunkt findes kun et enkelt landsdækkende bisidderkorps gennem Børns Vilkår⁶. Det er de færreste kommuner, der har anvendt en bisidder fra Børns vilkår og alle kommunerne svarer, at de næsten aldrig anvender en bisidder, fra en sådan ordning, *jf. tabel 2.9*.

Tablet 2.9 Når der deltager en bisidder, hvor ofte vurderes det så, at der anvendes en repræsentant fra en professionel bisidderordning?

	Antal	Procent
I næsten alle tilfælde	0	0
I ca. 75 procent af samtalerne	0	0
I ca. halvdelen af samtalerne	0	0
I ca. 25 procent af samtalerne	0	0
Næsten aldrig	70	96
Ikke besvaret	3	4
I alt	73	100

Kommunernes synspunkter omkring professionelle bisidderkorps blev drøftet via de kvalitative interview. Flere kommuner vurderer at et professionelt bisidderkorps er en god mulighed for støtte til børn og unge – særligt i de tilfælde, hvor barnet/den unge har et svagt netværk.

⁶ Børns Vilkår fik i 2008 midler fra satspuljen til at oprette et landsdækkende bisidderkorps. 31 børn og unge har fra ordningens oprettelse oktober 2008 til marts 2009 benyttet sig af en bisidder fra Børns Vilkår, jf. bilag 2

Eksempelvis kan det være en god mulighed, hvor en ung over 15 år selv ønsker at blive anbragt uden for hjemmet uden forældrenes samtykke, men hvor kommunen vurderer, at det vil være bedst at blive i hjemmet. I de tilfælde kan den unge have en følelse af ikke at blive lyttet til og kan have god brug for støtte fra en bisidder fra et professionelt bisidderkorps.

Nogle kommuner nævner, at det kan stille krav til arbejdstilrettelæggelsen, hvis et barn eller en ung har tilknyttet en bisidder fra et professionelt bisidderkorps. En bisidder fra et professionelt bisidderkorps opfattes som en mere formel deltager i forhold til en person i netværket. Det opfattes at stille større krav til sagsbehandlingen.

En kommune peger på, at det geografiske aspekt kan have en betydning for, om de vejleder børn og unge om et professionelt bisidderkorps. Hvis et bisidderkorps er placeret langt fra kommunen, kan det virke meget fremmed at skulle henvise et barn eller ung hertil. Samtidig nævner flere kommuner, at de spørger børn og unge, om de kender nogen, som de ønsker at tage med. Det er meget få af de adspurgte kommuner, hvor børnene/de unge ikke har nogen i netværket, som kan deltage.

Opfattelse af professionelle bisiddere

Da få kommuner har stiftet bekendtskab med et professionelt bisidderkorps, er der en forskellig opfattelse af, hvornår de vurderer en bisidder som "professionel".

Anvendelse af professionelle bisiddere blev drøftet med interviewkommunerne. Nogle kommune opfatter en professionel bisidder som én, der kender de muligheder, som ligger inden for lovgivningens rammer. Det kan lige såvel være en lærer som en nabo.

Andre kommuner opfatter personer med særlig underretningspligt som værende professionelle bisidder, mod eksempelvis familiemedlemmer eller venner, som oftest betragtes som tryghedspersoner.

I lighed med at der kan overvejes retningslinjer for bisidderens rolle, kan det overvejes om der er behov for at få præciseret professionelle bisiddere versus andre bisiddere.

2.8 Kommunernes vurdering af bisidderordningen

66 procent af kommunerne vurderer, at bisidderordningen er god for barnet/ den unge. 30 procent af kommunerne vurderer, at der både kan være situationer, hvor det kan gavne barnet/den unge, såvel som situationer, hvor det kan gøre skade for barnet/den unge, *jf. tabel 2.10.*

Tabel 2.10 Vurderes det, at bisidderordningen er en god ordning for barnet/den unge?

	Antal	Procent
Ja	48	66
Nej	1	1
Både/og	22	30
Ikke besvaret	2	3
I alt	73	100

Kommunerne noterer, at de finder ordningen god, da det skaber tryghed og højner barnets/ de unges retssikkerhed. Når ordningen vurderes som værende både/og har kommunerne fokus på, at det kan skabe samarbejdsproblemer, hvis bisidderen ikke kender sin opgave/rolle som bisidder tilstrækkeligt. Det kan forværre en i forvejen kompliceret konflikt og forvirre barnet/den unge.

44 procent af kommunerne vurderer, at bisidderordningen er en hjælp i sagsbehandlingen. 41 procent vurderer, at det både kan være en hjælp, men også i visse situationer besværliggøre situationen, *jf. tabel 2.11*.

Tabel 2.11 Vurderes det, om bisidderordningen er en hjælp i sagsbehandlingen?

	Antal	Procent
Ja	32	44
Nej	7	9
Både/og	30	41
Ikke besvaret	4	6
I alt	73	100

Kommunerne noterer, at bisidderens tilstedeværelse kan hjælpe barnet/den unge med at få besvaret tvivlsspørgsmål både før og efter et møde med forvaltningen. Kontakten til barnet lettes og bisidderne kan være med til at få barnet/den unge i tale ved vanskelige samtaler.

Når kommunerne vurderer, at ordningen er både/og i forhold til sagsbehandlingen, er det ofte hvis bisidderen har sin egen dagsorden. Inddragelse af en bisidder bliver i nogle situationer betragtet som en omstændig proces, da mange parter skal involveres og derved mere koordinering.

En kommune fremhæver, at enhver ny ordning skal rodfæstes.

62 procent af kommunerne vurderer, at der ikke er barrierer i forhold til at anvende bisidderordningen. 33 procent vurderer, at der er barrierer forbundet med brug af bisidderordningen, *jf. tabel 2.12*.

Table 2.12 Vurderes det, at der er barrierer i forhold til at anvende bisidderordningen?

	Antal	Procent
Ja	24	33
Nej	45	62
Ikke besvaret	4	5
I alt	73	100

De barrierer kommunerne oftest nævner i bemærkningsfeltet er, hvis bisidderen ikke kender sin rolle og derved har sin egen dagsorden – dette er uafhængigt af, om der er tale om en professionel eller ikke professionel bisidder.

Bilag 1 Lovgrundlag mv.

Ret til bisidder

Den 1. juli 2007 fik udsatte børn og unge en klar ret til at medbringe en bisidder til for eksempel møder med kommunen. Retten blev indført med vedtagelsen af § 48 a i lovforslag nr. L 135 om ændring af blandt andet lov om social service. Bestemmelsen er sålydende:

§ 48 a. Et barn eller en ung, hvis sag behandles efter dette kapitel¹, har på ethvert tidspunkt af sagens behandling ret til at lade sig bistå af andre.

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis myndigheden træffer afgørelse om, at barnets eller den unges interesse i at kunne lade sig bistå bør vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, eller hvor andet er fastsat ved lov. Myndigheden kan endvidere træffe afgørelse om at tilsidesætte barnets eller den unges valg af bisidder, hvis der er bestemte grunde til at antage, at bisidderen vil varetage andre interesser end barnets eller den unges.

Stk. 3. Myndigheden kan træffe afgørelse om at udelukke en bisidder helt eller delvis fra et møde, hvis det skønnes af betydning for at få barnets eller den unges uforbeholdne mening belyst.

Stk. 4. En bisidder for et barn eller en ung skal være fyldt 15 år og er omfattet af straffelovens § 152 om tavshedspligt

Det fremgår af lovbemærkningerne til bestemmelsen, at forslaget er fremsat på baggrund af anbefalinger vedrørende bisidder til børn og unge i betænkning nr. 1463 fra 2005 om retssikkerhed i anbringelsessager. Betænkningen redegjorde blandt andet for en tvivl om, hvorvidt børn og unge har ret til en bisidder i sager om særlig støtte. Formålet med bestemmelsen er derfor at tydeliggøre og fastslå, at udsatte børn og unge har en ret til en bisidder, der er uafhængig af forældrenes ret til en partsrepræsentant i medfør af forvaltningslovens § 8, stk. 1.

I lovbemærkningerne til bestemmelsen er blandt andet anført, at:

”det er meget vigtigt for alle børn og unge, at der er voksne omkring dem, som de kan stole på og har tillid til. Når det gælder udsatte børn og unge, har de ikke altid forældre, som de kan støtte sig til. Nogle af disse børn og unge har i stedet andre voksne i deres netværk, som de føler sig trygge ved og er fortrolige med. Disse voksne kan det være gavnligt for barnet eller den unge at kunne tage med til møder i

¹ Kapitel 11 om særlig støtte til børn og unge

kommunen. Der vil være børn og unge, som ingen voksne har i deres netværk, som de har tillid til. I de situationer kan kommunen allerede nu udpege en fast kontaktperson eller en personlig rådgiver efter servicelovens § 52, stk. 3 nr. 6 og 7. Forslaget til lovændring berører derfor ikke adgangen til professionel hjælp, men alene retten til selv at medbringe en bisidder til møder i kommunen eller Ankestyrelsen.

Efter forvaltningslovens § 8, stk. 1 kan den, der er part i en sag, på ethvert tidspunkt af sagens behandling lade sig bistå af andre, hvilket betyder, at der er en ret til at tage en bisidder med til møder og lignende. Børn og unge er parter i en sag om særlig støtte til børn og unge, men deres partsstatus og dermed retten til at lade sig repræsentere udøves af forældremyndighedsindehaveren efter forældremyndighedslovens § 2.

Det er hensigtsmæssigt i de fleste tilfælde, men da der i sager om særlig støtte kan rejses tvivl om forældrenes evne til at tage vare på deres børn, er der i denne type sager behov for at fravige udgangspunktet af hensyn til barnets eller den unges tarv. Udgangspunktet er desuden allerede fraveget i en række tilfælde i lov om social service, hvor der er givet selvstændige rettigheder til børn og unge i forbindelse med sager om særlig støtte. De har blandt andet ret til at blive hørt, give møde for børn og unge-udvalget, og de har en selvstændig klageret, når de når til 12 eller 15 år.

Da bisidderen, der bliver medtaget af barnet eller den unge, er en privat person, vil der efter de gældende regler ikke være tavshedspligt. Der er derfor fundet behov for at indføre tavshedspligt for bisidderen i denne type sager. Det betyder også, at bisidderen skal være over 15 år, da vedkommende ellers ikke er over den kriminelle lavalder og dermed strafansvarlig, hvis tavshedspligten brydes. Det foreslås, at myndigheden i helt særlige tilfælde kan nægte barnet eller den unge at medtage den valgte bisidder. Det foreslås, at kommunens afgørelser i sager om valg af bisidder kan påklages til det sociale nævn af barnet, den unge eller forældremyndighedsindehaveren.”

Alle børn og unge, som har en sag, der behandles efter kapitel 11 i serviceloven om særlig støtte til børn og unge, har ret til en bisidder. Barnet eller den unge har ret til selv at vælge en bisidder. Retten gælder både i sager om anbringelser og i sager om såkaldte forebyggende foranstaltninger. Barnet eller den unge har ret til en bisidder fra den første henvendelse i sagen og indtil den er afsluttet.

Retten gælder uanset barnet eller den unges alder og kræver ikke samtykke fra forældremyndighedsindehaveren. Det er ikke en foranstaltning i forhold til barnet eller den unge. Det er alene en ret, som barnet eller den unge kan gøre brug af efter egen lyst og behov.

Kommunens vejledningspligt

Kommunen har en generelt pligt til at rådgive borgerne om deres rettigheder, og der er derfor ikke med tilføjelsen af § 48 a indført en selvstændig pligt for kommunen til at oplyse om retten til en bisidder.

Kommunen kan støtte et barn eller en ung i at finde en bisidder. Sagsbehandleren kan for eksempel tale med barnet eller den unge om den støtte, som en bisidder kan give, eller kan aktivt hjælpe med at finde den rette bisidder og kontakte vedkommende.

Bisidderens rolle

Indenrigs- og Socialministeriet har den 21. april 2009 udsendt en pjece om sagsbehandling i kommunerne med titlen "Sådan forløber din sag – om de regler der gælder, når kommunen behandler sociale sager"

Om bisidderen er anført:

"Du må gerne tage en anden med til møderne hos kommunen. Det kan være en ven, et familiemedlem eller en anden, som du gerne vil have med. Dette kaldes en bisidder.

Den, du tager med, må ikke føre samtalen med sagsbehandleren, men vedkommende kan være til stede og støtte dig. Vedkommende må ikke på egen hånd skrive breve til kommunen i din sag, men kan hjælpe dig med at formulere brevene.

Ofte vil der være organisationer og foreninger, som kan hjælpe dig med at finde en bisidder."

Bisidderens job er at støtte barnet eller den unge i forbindelse med møder i forvaltningen, det vil sige at være til stede. Ved bisidder forstås i denne sammenhæng alene en personlig støtte for barnet eller den unge, der under sagen kan give barnet eller den unge råd og vejledning eller blot ved sin tilstedeværelse indgyde barnet eller den unge tryghed. Det vil sige, at bisidderens beføjelser strækker sig ikke videre end til at være til stede. Der er den personlige kontakt, der er vigtig og ikke eventuel juridisk rådgivning.

Informationer til bisidderen

Informationer til bisidderen skal foregå gennem barnet eller den unge, da det fortsat er vigtigt, at det er barnets eller den unges selvstændige ret til at blive hørt, der kommer i centrum.

Hvis bisidderen modtager mere information end barnet eller den unge, vil der være en risiko for, at bisidderen overtager sagen på bekostning af barnets eller den unges interesse. Beføjelserne for bisidderen skal således alene bestå i at være til stede under møderne og ikke til at kommunikere med forvaltningen uden om barnet eller den unge selv.

Det er op til barnet eller den unge selv, hvor meget bisidderen i øvrigt skal informeres om sagen.

Barnet eller den unge kan dog aftale med kommunen, at de skal udsende mødeindkaldelser med videre til bisidderen, men der er ikke indført en pligt hertil, da det er vigtigt, at det hele tiden er barnet eller den unge selv, der har styringen.

Personlig rådgiver – fast kontaktperson

Kommunen kan fortsat udpege en personlig rådgiver eller en fast kontaktperson efter serviceloven², såfremt det vurderes at være af væsentlig betydning for barnet eller den unge. Der er ikke noget til hinder for, at rådgiveren eller kontaktpersonen kan deltage i møder med kommunen, hvis barnet eller den unge ønsker det, og det ligger inden for det, som kommunen har bestemt, at vedkommende skal bistå barnet eller den unge med.

Begrænsning af retten til bisidder

Barnet eller den unge har ret til selv at vælge en bisidder. Kommunen kan dog træffe afgørelse om at tilsidesætte et valg af bisidder. Retten er begrænset på samme måde som voksnes valg af partsrepræsentant. Det vil sige, at et barns eller en ungs adgang til at lade sig bistå af andre, i helt særlige tilfælde kan fraviges, hvis barnets eller den unges interesse i at kunne lade sig bistå findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

Myndigheden kan endvidere træffe afgørelse om at tilsidesætte barnets eller den unges valg af bisidder, hvis der er bestemte grunde til at antage, at bisidderen vil varetage andre interesser end barnets eller den unges. Bestemmelsen indebærer, at forvaltningen må foretage en konkret afvejning af på den ene side barnets eller den unges interesse i at lade sig bistå af den pågældende bisidder og på den anden side de hensyn, der taler for at afskære barnets eller den unges adgang til at lade sig bistå af den pågældende bisidder.

Udgangspunktet for at nægte barnet eller den unge at medtage en bestemt bisidder skal dog altid være barnets eller den unges tarv og skal samtidig være baseret på en saglig vurdering af de omstændigheder, der gør, at den pågældende ikke kan fungere som bisidder for barnet eller den unge.

² Se servicelovens § 52, stk. 3, nr. 6 eller 7

Et barns eller en ungs valg af bisidder vil kunne tilsidesættes, hvis der er bestemte grunde til at antage, at bisidderen varetager andre interesser end barnets eller den unges. Det vil typisk kunne forekomme, hvis bisidderen reelt er valgt af forældrene i strid med barnets eller den unges interesser. Forældrene eller for eksempel personale fra et anbringelsessted vil ligeledes kunne udelukkes som bisiddere, hvis det ud fra en konkret vurdering vurderes, at de lægger pres på barnet eller den unge. Bestemte grupper af personer er dog ikke på forhånd udelukket fra at fungere som bisidder.

Der er således ikke fastsat generelle regler om, at en bisidder ikke må være i familie med barnet eller den unge eller, at personer, der er udpeget eller ansat af kommunen til at hjælpe og støtte barnet efter lov om social service § 52, skal udelukkes som bisiddere. Det vil ofte være sådan, at personale på anbringelsessteder og plejeforældre er de nærmeste til at fungere som en støtte for barnet eller den unge. Det må derfor bero på en konkret vurdering, om de påvirker barnet eller den unge på en måde, der ikke er i barnets eller den unges interesse, så deltagelsen må afskæres. At der skal være bestemte grunde til at tilsidesætte barnets eller den unges valg, vil sige, at den blotte mistanke ikke er tilstrækkelig til at tilsidesætte valget af bisidder, men at der på den anden side heller ikke skal foreligge konkrete beviser.

Udelukkelse fra møde

Myndigheden kan træffe afgørelse om, at en bisidder skal udelukkes helt eller delvist fra et møde. Det vil sige, at myndigheden kan træffe afgørelse om, at samtaler med barnet eller den unge helt eller delvist skal ske i enrum. Muligheden vil kunne anvendes i en konkret situation. En sådan afgørelse vil kun kunne træffes, hvis det skønnes, at bisidderens tilstedeværelse vil bevirke, at barnets eller den unges meninger eller udsagn ikke kommer rigtigt frem.

Baggrunden for bestemmelsen er, at der kan være konkrete situationer, hvor der ikke er tale om, at barnets eller den unges ønske om bisidder helt skal tilsidesættes, men hvor det er nødvendigt at udelukke bisidderen fra for eksempel en del af et møde. Uden en sådan mulighed vil der være en risiko for, at barnets eller den unges holdning ikke tillægges den fornødne betydning, idet det vurderes, at holdningen kan være påvirket af bisidderens tilstedeværelse.

Bisidderens tavshedspligt

For at være bisidder skal vedkommende være fyldt 15 år. Bisidderen er omfattet af straffelovens § 152 om tavshedspligt.

Barnets eller den unges ret til at have en bisidder med til møder i forvaltningen indebærer, at bisidderen kan blive bekendt med en række oplysninger om barnets eller den unges familie, herunder navnlig barnets eller den unges forældre og barnet eller den unge selv. I det

omfang, forvaltningen berettiget videregiver fortrolige oplysninger til barnet eller den unge, for eksempel i forbindelse med høring af barnet eller den unge, vil den bisidder, der følger barnet eller den unge til møde med det offentlige, blive gjort bekendt med disse oplysninger. Forvaltningen har ikke ret til at videregive oplysninger til bisidderen ud over de oplysninger, bisidderen modtager under møder sammen med barnet eller den unge.

Barnets eller den unges ret til at vælge en bisidder uafhængigt af forældremyndighedsindehaverens samtykke, er et indgreb i den ret, som forældremyndighedsindehaveren normalt har til at udøve barnets eller den unges partsbeføjelser på barnets eller den unges vegne. En sådan ret for barnet eller den unge indebærer endvidere, at en tredjemand, en privatperson kan få oplysninger om forældremyndighedsindehaveren, som meget ofte vil være af særdeles følsom karakter. Der er derfor fundet behov for at indføre en lovbestemmelse om tavshedspligt for bisidderen.

Det bemærkes, at bisiddere, der er medtaget efter forvaltningslovens § 8, er ikke omfattet af tavshedspligt.

Ophør af bisidderordningen

Både barnet, den unge og bisidderen har mulighed for at frasige sig relationen, så den pågældende ikke længere fungerer som bisidder for barnet eller den unge.

Klage over afgørelser om bisidderordningen

Samtidig med indførelsen af børn og unges ret til en bisidder indførtes i serviceloven en klageadgang for barnet eller den unge og af forældremyndighedsindehaveren til at indbringe afgørelser i sager om bisidder for det sociale nævn efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

I forbindelse med nærværende undersøgelse har Ankestyrelsen taget kontakt til de sociale nævn for at indhente oplysninger om, hvorvidt nævnene har behandlet klager over kommunens afgørelser i sager om valg af bisidder. Nævnene har ikke modtaget klager herom.

Bilag 2

Foreløbig evaluering af Børns Vilkårs bisidderprojekt

April 2009

Jette Wilhelmsen og Ole Abildgaard Mikkelsen

Indholdsfortegnelse

1. Forord	3
2. Foreløbig procesevaluering	4
Projektets styrker	4
Største barrierer	4
Læring	5
3. Foreløbig resultatevaluering	6
Bisidderkorpset	6
Tabel 1: Børn og unge i bisidderprojektet	6
Diagram 1: Primære problemstillinger i bisiddersager	6
Diagram 2: Hvor modtages henvendelsen, som fører til en bisidder-sag?	7
Diagram 3: Alder og køn på børn, der modtager hjælp gennem Bisidderkorpset	7
Fakta om børn og unge, som får hjælp gennem Bisidderprojektet	7
FagTelefonen	8
Diagram 4: Brugere af FagTelefonen	8
Diagram 5: Problemstillinger på FagTelefonen	8

1. Forord

Denne foreløbige evaluering af Børns Vilkårs bisidderprojekt indeholder de vigtigste erfaringer, læringspunkter og resultater fra projektets første fem måneder (perioden 20.10.2008 til 27.03.2009).

Den foreløbige evaluering består af to dele:

- En foreløbig procesevaluering med fokus på styrker, barrierer og læring fra projektets første fem måneder
- En foreløbig resultatevaluering med fokus på omfanget af de konkrete aktiviteter i projektet.

Bisidderprojektet omfatter såvel etablering af et landsdækkende bisidderkorps som etablering af en rådgivningslinje for fagpersoner – FagTelefonen – hvor et team af børnefaglige rådgivere rådgiver om problemstillinger relateret til omsorgssvigt og underretninger.

Denne foreløbige evaluering har for procesevalueringens vedkommende særlig vægt på bisidderkorpset. Resultatevalueringen omfatter både aktiviteter i bisidderkorps og på FagTelefon.

Resultatevalueringen formidles i al væsentlighed i form af tabeller og diagrammer.

Der er tale om en foreløbig evaluering udarbejdet på foranledning af Velfærdsministeriet. Evalueringen er en intern evaluering udarbejdet af medarbejdere i Børns Vilkår. Evalueringen vil blive fulgt op af en ekstern evaluering, som udarbejdes af konsulentvirksomheden Attractor.

Valby den 31. Marts 2009

Jette Wilhelmsen, projektleder på bisidderprojektet

Ole Abildgaard Mikkelsen, videns- og analysekonsulent

2. Foreløbig procesevaluering

Projektets styrker

En generel erfaring er, at mange af de udsatte børn og unge ikke føler, at deres sagsbehandler i kommunen lytter til dem. Børnene og de unge føler sig ikke taget alvorligt og anerkendt, når de søger hjælp. I modsætning hertil er vores erfaring fra projektet, at børnene/de unge fortæller bisidderen om forhold, de ikke tidligere har nævnt overfor myndighederne /de fagprofessionelle. Det giver bisidderen en unik mulighed for at støtte barnet i at fortælle sagsbehandleren om dets situation, som sikrer at barnet/den unge i videst muligt omfang får den hjælp, det har behov for. Pointen er, at støtten til barnet sikrer en højere kvalitet i børnesagerne.

Bisidderkorpset støtter de mest udsatte børn og unge i svære sagsforløb gennem deltagelse i møder med de sociale myndigheder. Bisidderen har udelukkende fokus på børneperspektivet. Disse børn og unge har sjældent en person i deres netværk, der kan udfylde bisidderfunktionen.

De børn og unge som i projektets første fem måneder har benyttet sig af børnebisidderkorps har alle været udsat for svigt. Mange oplever ulykkeligvis endnu et svigt, når de søger hjælp i kommunen: De får ikke den nødvendige hjælp eller bliver afvist, når de søger hjælpen. Myndighedssvigt og omsorgsvigt er væsentlige temaer i næsten tre fjerdedele af alle bisidder-sager.

En anden styrke ved projektet er, at korpset udelukkende består af professionelle med stort kendskab til udsatte børn og deres rettigheder. Børns Vilkår vurderer, at det ofte er en fordel, at en børnebisidder for udsatte børn i meget komplicerede børnesager er professionel. Dels fordi det er en fordel at have kendskab til systemet og sagsgange, dels fordi det ideelt set giver et bedre grundlag for samarbejde med kommunen.

Bisidderkorpset er landsdækkende så børn i alle dele af Danmark kan benytte ordningen. Vores vurdering er, at netop ordningens organisatoriske indplacering i Børns Vilkår er værdifuld, grundet Børns Vilkårs store kontaktflade med danske børn via Børnetelefonen, Børnechatten og BørneBrevkassen.

Største barrierer

I projektets første fem måneder har de største barrierer været knyttet til samarbejdet med de kommunale sagsbehandlere. De kommunale sagsbehandlere stiller sig generelt kritiske overfor bisidderfunktionen. En følge af dette manglende samarbejde blandt de voksne er, at barnet/den unge kommer i klemme.

Børns Vilkårs børnebisidderkorps tager altid udgangspunkt i barnet, når vi tager kontakt til en kommune vedr. et kommende samarbejde i en sag. Det pointeres altid, at det er barnet selv, der har ønsket en bisidder. Og at vi ikke kommer med hele sandheden om barnets situation, men at vi ved at støtte barnet kan være med til at belyse barnets situation og dermed til at bibringe sagen nyt.

Det sker imidlertid ofte, at kommunerne ikke går imødekommende ind i samarbejdet med bisidderen. Blandt de konkrete erfaringer vi har med samarbejde med kommuner, kan nævnes følgende eksempler:

- En kommune giver udtryk for, at de ikke vil koordinere møder med en børnebisidder, da de i forvejen skal koordinere aftaler med plejeforældre, samarbejdsparter med flere. Børns Vilkår betragter kommunes reaktion som et (retsstridigt) afslag til barnet om at kunne medbringe en bisidder og indgiver på den baggrund en klage over afgørelsen.
- En kommune fastholder i strid med reglerne, at en børnebisidder ikke må sige noget under et møde.
- En kommune udtaler, at de nok selv skulle vurdere, om der var behov for en børnesamtale. Udtalelsen faldt i en sag, hvor Børns Vilkår henvendte sig på barnets vegne med ønske om en samtale i kommunen sammen med en bisidder.

Alt i alt har det vist sig at være en stor udfordring at nå ud til de udsatte børn og unge og formidle, at de har ret til en bisidder, og at der er mulighed for at få en bisidder i Børns Vilkår. Børns Vilkår har endnu ikke været ude for at et barn eller en ung *af sin sagsbehandler* er blevet oplyst om muligheden for en bisidder.

Det er endvidere en stor udfordring, at vejledningen til Servicelovens § 48a er upræcis. Hertil kommer, at kommunerne ikke overholder Servicelovens kapitel 11. Børns Vilkår anbefaler i denne sammenhæng, at det i vejledningen klarlægges, hvilke kompetencer en børnebisidder har. Vi anbefaler også, at det indskærpes, at sagsbehandler altid skal oplyse alle børn og unge om muligheden for en bisidder.

Læring

I bisidder-forløbene har det vist sig meget vigtigt at have klare aftaler med barnet/den unge omkring koordinering af aftaler og kontakt til kommunen. Dette kan være med til at lette samarbejdet med kommunen. Det er endvidere vigtigt at forberede sig meget grundigt sammen med barnet inden mødet og følge grundigt op på mødet sammen med barnet, herunder:

- Forberedelse af mødet i kommunen: Hvad er vigtigt for barnet at få sagt?
- Støtte barnet under mødet: Fx hjælp med at sætte ord på svære ting
- Samle op på mødet sammen med barnet: Hvad blev besluttet mm.

Det er desuden vigtigt, at barnet/den unge over for sagsbehandler tydeligt giver udtryk for, at det ønsker en bisidder. Børns Vilkår har været ude for, at barnet gentagende gange er blevet spurgt om, om det nu også er *helt sikker* på, at det ønsker en bisidder. En sagsbehandler har eksempelvis sagt til en pige, der ønsker en bisidder fra Børns Vilkår, at *"det er da også meget hyggeligt, når vi holder møde uden bisidder ik"*.

En anden læring i projektet vedrører formidlingsdelen. Denne er af stor vigtighed både i forhold til børn og voksne. Det ville have været hensigtsmæssigt, om der havde været afsat flere ressourcer til at sikre kendskab til korpset i landets kommuner med henblik på at finde et fælles grundlag for, hvordan bisidderordningen kan bliver brugt til gavn for de udsatte børn og unge. Det ville desuden have været værdifuldt for projektet, om der var afsat flere ressourcer til at udvikle metoder til at inddrage børn i projektprocessen.

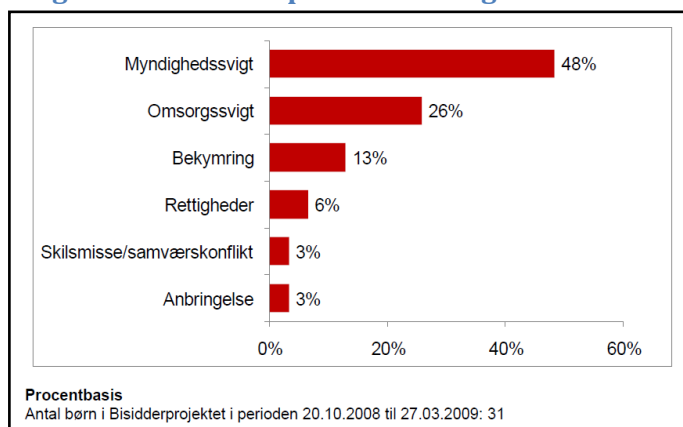
3. Foreløbig resultatevaluering

Bisidderkorpset

Tabel 1: Børn og unge i bisidderprojektet

Periode	Antal bisidder-sager
2008 (Igangværende og nye fra og med projektstart 20.10.2008)	17
2009 (Nye fra 01.01.2008 og frem til 27.03.2009)	14
I alt i projektperioden 20.10.2009 – 27.03.2009	31

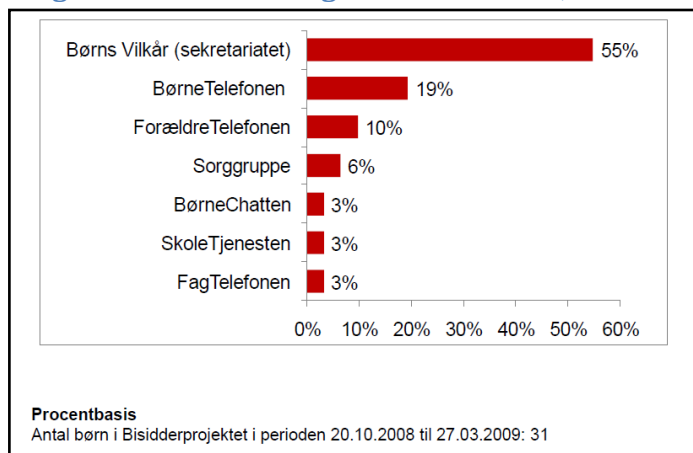
Diagram 1: Primære problemstillinger i bisiddersager

Væsentligste resultater

- Myndighedssvigt udgør det primære problem i næsten halvdelen af bisidder-sagerne

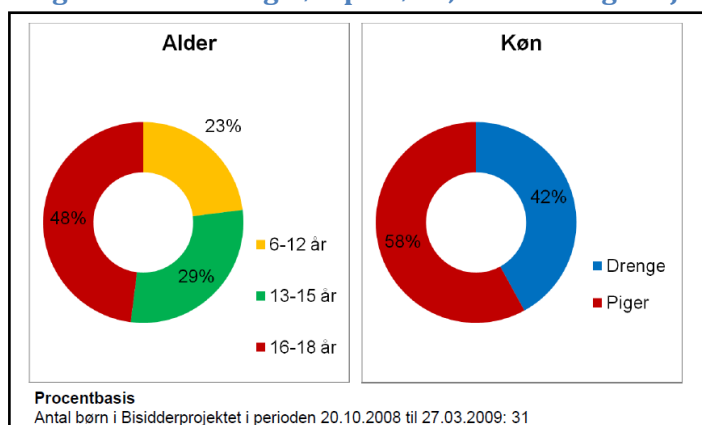
Diagram 2: Hvor modtages henvendelsen, som fører til en bisidder-sag?

Væsentligste resultater

- De fleste henvendelser kommer direkte til Børns Vilkårs sekretariat
- Henvendelser til Børns Vilkårs rådgivningslinjer fører også til bisidder-sager.

Diagram 3: Alder og køn på børn, der modtager hjælp gennem Bisidderkorpset

Væsentligste resultater

- Bisidderkorpset hjælper primært de lidt større børn og de unge
- Kønsfordelingen er omtrent lige – dog lidt flere piger end drenge.

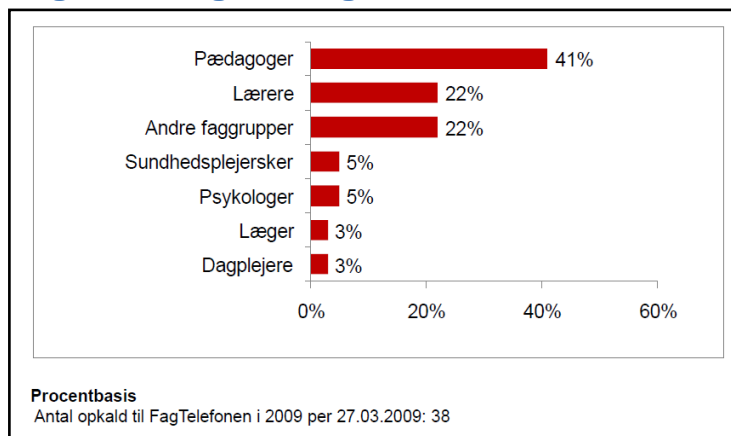
Fakta om børn og unge, som får hjælp gennem Bisidderprojektet

- 58 % af børnene er anbragte (18 børn)
- 10 % har etnisk minoritetsbaggrund (3 børn)
- 19 % af børnene hører under Københavns Kommune (6 børn)

Procentbasis: Antal børn i Bisidderprojektet i perioden 20.10.2008 til 27.03.2009: 31

FagTelefonen

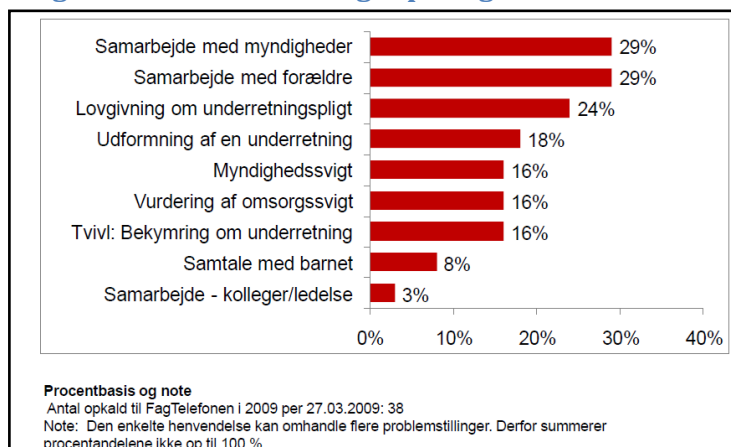
Diagram 4: Brugere af FagTelefonen

Væsentligste resultater:

- Lærere og pædagoger anvender FagTelefonen mest

Diagram 5: Problemstillinger på FagTelefonen

Væsentligste resultater:

- Samarbejde med myndigheder og forældre er de hyppigste problemstillinger, som der søges rådgivning om på FagTelefonen
- Lovgivning om og udformning af underretninger fylder også en del på FagTelefonen.

Bilag 3 Metode

Undersøgelsens resultater bygger på en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse samt interviews med fire kommuner.

3.1 Spørgeskemaundersøgelsen

Spørgeskemaet er udarbejdet i samarbejde mellem Ankestyrelsen og Indenrigs- og socialministeriet. Inden udsendelse af spørgeskemaet til alle kommuner er der foretaget test i to kommuner, hvorefter skemaet er blevet endeligt tilrettet.

Spørgeskemaet er udsendt til alle landets 98 kommuner. Heraf indgår 1 kommune, der har indgået forpligtende samarbejde med en anden kommune på børne- og ungeområdet, hvorfor reelt 97 kommuner har haft mulighed for at besvare skemaet. 73 kommuner har besvaret spørgeskemaet, hvilket giver en besvarelsesprocent på 75.

Spørgeskemaet blev udsendt 13. marts 2009 med svarfrist d. 14. april 2009. Ankestyrelsen har udarbejdet et elektronisk indberetningsskema, som kommunerne skulle anvende til indberetning af de efterspurgte data. Indberetningsskemaet var tilgængeligt på Ankestyrelsens hjemmeside www.ast.dk.

Måleskemaet indeholder spørgsmål om følgende overordnede punkter:

- Kommunernes retningslinjer
- Kommunens vejledning
- Anvendelse af bisidderordningen
- Kommunens vurdering af ordningen

Kopi af det anvendte spørgeskema følger som bilag 4.

3.2 Kvalitative interview

For at opnå et nuanceret billede af spørgeskemaundersøgelsens resultater, samt en større forståelse af kommunernes vejledning og anvendelse af bisiddere i børn og unge sager generelt, er undersøgelsen suppleret med 4 kvalitative interviews. 4 større kommuner, som er geografisk spredt, blev udvalgt og indgår i undersøgelsen som anonyme. Til brug for de kvalitative interview blev der udarbejdet en interviewsguide.

Ved interviewene har forvaltningschefen samt den ansvarlige leder for den daglige sagsbehandling deltaget. Forvaltningschefens deltagelse belyste kommunens kendskab til og omsætning af lov til retningslinjer og vejledning samt implementering af dette på medarbejderniveau. Den ansvarlige leder for den daglige sagsbehandling belyste konkret kommunens anvendelse af og erfaring med bisidderordningen. Fra begge deltagere blev ordningen generelt set vurderet og belyst, herunder også når der er tale om et landsdækkende bisidderkorps.

Interviewguiden indeholdt følgende overordnede punkter:

- Kommunernes retningslinjer og vejledning til sagsbehandlere vedrørende bisidderordningen
- Sagsbehandlingernes konkrete vejledning om bisidder til børn og unge
- Sagsbehandlingernes erfaringer med bisiddere
- Kommunens vurdering af bisidderordningen
- Kommunens vurdering af et professionelt bisidderkorps

Kopi af den anvendte interviewguide følger som bilag 5.

3.3 Afrapportering af resultater

Resultaterne fra henholdsvis spørgeskemaundersøgelsen og interviewene supplerer hinanden. Samtlige resultater fra spørgeskemaundersøgelsen er medtaget, dog ikke nødvendigvis indsat som tabel.

Ikke alle kommuner har besvaret alle spørgsmål, men det er ikke nødvendigvis de samme kommuner, som ikke har besvaret alle spørgsmål. Det fremgår af tabellen, hvor mange kommuner, som ikke har besvaret et givent spørgsmål.

Efter udsendelse af spørgeskemaet har Ankestyrelsen bedt kommunerne om ikke at medregne forældre som bisiddere.

Undersøgelsen giver alene kommunernes og Børns Vilkårs perspektiv på brugen af bisidder. Årsagen til, at børnenes stemme ikke er inddraget i denne undersøgelse skal ses i lyset af tidsrammen for undersøgelsen samt at samtale med børn og unge under 18 år kræver samtykke fra forældremyndighedsindehavere.

Undersøgelse af bisidderordningen 2009

Identifikation af sagen

Kommune:

Kommunenummer:

Kontaktperson:

Telefonnummer:

Tryk "OK" for at fortsætte

OK

Undersøgelse af bisidderordningen 2009

1. Om kommunens retningslinjer

1.1. Indeholder kommunens sammenhængende børnepolitik en beskrivelse af, hvordan bisiddere kan inddrages i børn- og ungesager?

1. Ja
 2. Nej

1.1. Bemærkninger:

1.2. Indeholder kommunens standarder for sagsbehandling retningslinjer for vejledning af børn og unges ret til at anvende en bisidder?
(Jf. bekendtgørelse nr. 614 om standarder for sagsbehandlingen i sager om særlig støtte til børn og unge)

1. Ja
 2. Nej

1.2. Bemærkninger:

1.3. Har kommunen andre retningslinjer/procedurer for at vejlede børn og unge om, at de har ret til at inddrage en bisidder i børn- og ungesager?

1. Ja
 2. Nej

1.3. Bemærkninger:

Tryk "OK" for at fortsætte

OK

Undersøgelse af bisidderordningen 2009

2. Om kommunens vejledning

2.1. I hvilke tilfælde vejleder kommunens sagsbehandlere om børn og unges ret til at medbringe en bisidder? (markér gerne flere punkter)

- 1. Ved § 50-undersøgelse
- 2. Ved aflastningsordning, § 52, stk. 5
- 3. Ved udpegning af personlig rådgiver for barnet/den unge, § 52, stk. 6
- 4. Ved udpegning af fast kontaktperson for barnet/den unge, § 52, stk. 7
- 5. Ved frivillig anbringelse, § 52, stk. 8
- 6. Ved tvangsmæssige foranstaltninger
- 7. Ved opfølgning af handleplan og indsats, § 70
- 8. Andre tilfælde - anfør hvilke i bemærkningsfeltet

2.1. Bemærkninger:

2.2. På hvilket tidspunkt i sagsbehandlingen sker vejledningen typisk?

- 1. Ved første henvendelse
- 2. Inden hvert møde
- 3. Andet (uddyb i bemærkningsfeltet)

2.2. Bemærkninger:

Tryk "OK" for at fortsætte

OK

Undersøgelse af bisidderordningen 2009

3. Om anvendelse af bisidderordningen

3.1. I hvor stor en andel af kommunens samtaler/møder med børn mellem 0 år og 6 år skønner du, at der deltager en bisidder?
(Bemærk: Forældre kan også være bisiddere)

- 1. I næsten alle samtaler
- 2. I ca. 75 procent af samtalerne (3 ud af 4)
- 3. I ca. halvdelen af alle samtaler
- 4. I ca. 25 procent af alle samtaler (1 ud af 4)
- 5. Næsten aldrig

3.1. Bemærkninger:

3.2. I hvor stor en andel af kommunens samtaler/møder med børn mellem 7 år og 11 år skønner du, at der deltager en bisidder?
(Bemærk: Forældre kan også være bisiddere)

- 1. I næsten alle samtaler
- 2. I ca. 75 procent af samtalerne (3 ud af 4)
- 3. I ca. halvdelen af alle samtaler
- 4. I ca. 25 procent af alle samtaler (1 ud af 4)
- 5. Næsten aldrig

3.2. Bemærkninger:

3.3. I hvor stor en andel af kommunens samtaler/møder med børn mellem 12 år og 17 år skønner du, at der deltager en bisidder?
(Bemærk: Forældre kan også være bisiddere)

- 1. I næsten alle samtaler
- 2. I ca. 75 procent af samtalerne (3 ud af 4)
- 3. I ca. halvdelen af alle samtaler
- 4. I ca. 25 procent af alle samtaler (1 ud af 4)
- 5. Næsten aldrig

3.3. Bemærkninger:

Undersøgelse af bisidderordningen 2009

3. Om anvendelse af bisidderordningen

3.4. Når der deltager en bisidder, hvor ofte vurderer du så, at der anvendes en repræsentant fra en professionel bisidderordning? (f.eks. fra Børns Vikår, Baglandet o.a.)

- 1. I næsten alle samtaler
- 2. I ca. 75 procent af samtalerne (3 ud af 4)
- 3. I ca. halvdelen af alle samtaler
- 4. I ca. 25 procent af alle samtaler (1 ud af 4)
- 5. Næsten aldrig

3.4. Bemærkninger:

3.5. I hvilke tilfælde medbringer børn/unge **typisk** en bisidder? (markér gerne flere punkter)

- 1. Ved § 50-undersøgelse
- 2. Ved aflastningsordning, § 52, stk. 5
- 3. Ved udpegning af personlig rådgiver for barnet/den unge, § 52, stk. 6
- 4. Ved udpegning af fast kontaktperson for barnet/den unge, § 52, stk. 7
- 5. Ved frivillig anbringelse, § 52, stk. 8
- 6. Ved tvangsmæssige foranstaltninger
- 7. Ved opfølgning af handleplan og indsats, § 70
- 8. Andre tilfælde - anfør hvilke i bemærkningsfeltet

3.5. Bemærkninger:

Tryk "OK" for at fortsætte

OK

Undersøgelse af bisidderordningen 2009

3. Om anvendelse af bisidderordningen

3.6. Hvem medtager børnene/den unge hyppigst som bisidder ved *frivillige foranstaltninger*?
(sæt gerne flere markeringer, hvis du mener, at nogle grupper inddrages lige hyppigt)

- 1. Forælder
- 2. Søskende
- 3. Anden familie
- 4. Plejeforælder/ansat på anbringelsesstedet
- 5. Advokat
- 6. Ven
- 7. Andre - anfør hvem i bemærkningsfelt

3.6. Bemærkninger:

3.7. Hvem medtager børnene/den unge hyppigst som bisidder ved *tvangsmæssige foranstaltninger*?
(sæt gerne flere markeringer, hvis du mener, at nogle grupper inddrages lige hyppigt)

- 1. Forælder
- 2. Søskende
- 3. Anden familie
- 4. Plejeforælder/ansat på anbringelsesstedet
- 5. Advokat
- 6. Ven
- 7. Andre - anfør hvem i bemærkningsfelt

3.7. Bemærkninger:

Tryk "OK" for at fortsætte

OK

Undersøgelse af bisidderordningen 2009

4. Om kommunens vurdering af ordningen

4.1. Vurderer du, at bisidderordningen er en god ordning for barnet/den unge?
(Uddyb svaret i bemærkningsfeltet)

1. Ja
 2. Nej
 3. Både/og

4.1. Bemærkninger:

4.2. Vurderer du, at bisidderordningen er en hjælp i sagsbehandlingen?
(Uddyb svaret i bemærkningsfeltet)

1. Ja
 2. Nej
 3. Både/og

4.2. Bemærkninger:

4.3. Vurderer du, at der er barrierer i forhold til at anvende bisidderordningen?
(Hvis ja - uddyb svaret i bemærkningsfeltet)

1. Ja
 2. Nej

4.3. Bemærkninger:

Tryk "OK" for at fortsætte

OK

Bilag 5 Interviewguide

Nedenstående interviewguide blev anvendt som udgangspunkt ved interview med fire kommuner:

Kommunens retningslinjer og vejledning vedr. bisidderordningen til sagsbehandlere:

Først vil vi gerne vide lidt om ledelsens kendskab til § 48a og hvordan ordningen udmøntes i kommunen. Herunder hvilke retningslinjer kommunen har i forbindelse med at vejlede sagsbehandlerne om bisidderordningen.

- Hvilket kendskab har I som ledelse til § 48a? *(bisidderordningen)*
- Er der særligt fokus på bisidderordningen på ledelsesniveau? Har den evt. været drøftet på ledelsesniveau? Og hvad er Jeres holdning til ordningen?

Hvis ikke, hvorfor?

- Vejleder I sagsbehandlerne om bisidderordningen?

Hvordan? Jf. næste spørgsmål

Hvis ikke, hvorfor?

- Har I nedskrevne retningslinjer eller særlige procedurer for hvornår og hvordan sagsbehandlerne skal vejlede børn og unge om deres ret til at lade sig bistå af andre?

Hvilke og hvornår? (ved børnesamtalen)

Hvis ikke, hvorfor?

Sagsbehandlerne konkrete vejledning om bisidder i børn og unge sager:

- Hvornår vejleder sagsbehandlerne om muligheden for bisidder? *(ved børnesamtalen, ved første henvendelse eller inden hvert møde?)*
- Afhænger dette af hvilken foranstaltning der skal iværksættes? *(vejledes der oftere om bisidder ved nogle særlige foranstaltninger; ved tvangsmæssige anbringelser? Ved forbyggende foranstaltninger? Ved opfølgning af handleplan? Ved frivillig*

anbringelse? Ved § 50 undersøgelser? Andre? Eller ved alle hjælpeforanstaltninger efter kapitel 11?)

Sagsbehandlerne erfaring med bisiddere

I forbindelse med sagsbehandlerne erfaringer med bisiddere under sagens forløb, vil vi gerne høre nærmere om sagsbehandlerne erfaringer ift. om børnene/de unges alder har indflydelse på om de ønsker at medbringe en bisidder, hvem de oftest medbringer og hvordan kommunen inddrager bisidderne i sagens forløb.

- Når sagsbehandlerne vejleder om muligheden for bisidder, har barnets alder da indflydelse på om denne ønsker at medbringe en bisidder?

Hvilken aldersgruppe inddrager ofte en bisidder? Hvorfor?"

- Hvem medbringer børnene/de unge ofte som bisidder?

Har det særlig betydning for sagsbehandlingen hvem der medbringes? Træffer kommunen i nogen tilfælde afgørelse om at tilsidesætte barnets/ den unges valg af bisidder? Hvis ja, hvorfor?

*(evt. tillægs spørgsmål – hvem opfatter kommunen som bisiddere?
Forældrene/advokaten/søskende/ven ect.?)*

- Hvornår medbringer barnet/ den unge oftest en bisidder? *(ved tvangsmæssige anbringelser? Ved forbyggende foranstaltninger? Ved opfølgning af handleplan? Ved frivillig anbringelse? Ved § 50 undersøgelser? Andre? Eller ved alle hjælpeforanstaltninger efter kapitel 11?)*

- Hvornår og hvordan inddrager sagsbehandlerne bisidderne i den konkrete sag? *(ved børnesamtaler, møder med forældre, netværksmøder eller andet?*

Og i hvilket omfang inddrages bisidderne kontinuerligt i bestemte faser af sagsbehandlingen?

Kommunens vurdering af bisidderordningen

Under dette tema, vil vi gerne høre Jeres vurdering af bisidderordningen, særligt i forhold om I opfatter ordningen som noget positivt eller negativt både i forhold til barnet / den unge og i forhold til sagsbehandlingen.

- Hvilke fordele og ulemper er der ved bisidder ordningen?

*Kan der opstå barrierer i sagsbehandlingen, hvis samarbejdet med en bisidder ikke fungerer?
Hvis ja, hvordan?*

- Vurderer I, at bisidderordningen er en god ordning for barnet/ den unge
Hvordan og hvorfor?

- Vurderer I, at bisidderordningen en god ordning i forhold til sagsbehandlingen
Hvordan og hvorfor?

Kommunens vurdering af et etableret bisidderkorps

Der er etableret et bisidderkorps gennem børns vilkår. Er dette noget kommunen kender til og i så fald, hvad er Jeres holdning til det i forhold til den eksisterende ordning.

(Børns vilkårs beskrivelse af bisidderkorpset: Bisidderkorpset ved Børns vilkår består af voksne med indgående kendskab til lovgivningen og dine rettigheder. En bisidder fra dette korps støtter barnet/den unge gennem et sagens forløb og sikre at barnets/ den unges rettigheder bliver respekteret)

- Kender I det bisidderkorps, som er etableret af børns vilkår?
Hvis ja, hvad ved i om det? Eller kender I andre? Hvilke?

- Hvad er Jeres holdning til et professionelt bisidderkorps?
Ville et sådant indvirke på kvaliteten af sagsbehandlingen?

- Hvordan vurderer I et professionelt bisidderkorps i forhold til den nuværende ordning?

